

ประสบการณ์การจัดตั้งเครือข่ายวิจัยในภาคอีสาน

โดย

นพ.สมพันธ์ ทศนิยม

อดีต

หัวหน้าภาควิชากุมารเวชศาสตร์ 2534-2538

หัวหน้าหน่วยระบาศึกษาคลินิก 2538-2541

ผู้อำนวยการ สวรส.อีสาน 2538-2545

ปัจจุบัน

ภาควิชากุมาร คณะแพทย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำหรับเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

เรื่อง “เคล็ดลับสำหรับคุณอำนวย R2R” ครั้งที่ 1/2552

โครงการสนับสนุนการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัยระดับประเทศ

สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

12 ธันวาคม 2552 10.15-12.00 น.

ณ บ้านผู้หว่าน จ.นครปฐม

เรื่องเล่าจากในวัง

เช้าวันหนึ่ง เวลาประมาณ 7 โมงเช้า
นางสนองพระโอษฐ์ของฟ้าหญิงองค์เล็ก
ได้รับโทรศัพท์เป็นเสียงผู้ชาย
ขอพูดคุยกับฟ้าหญิง

ทางนางสนองพระโอษฐ์
ก็สอบถามว่าใครจะพูดคุยด้วย
ก็มีเสียงตอบกลับมาว่า

“คนที่แบงก์”

นางสนองพระโอษฐ์ก็ งง...งง
ว่าคนที่แเบงค์ทำไมโทรมาแต่เช้า
แเบงค์ก็ยังไม่เปิดนี่หว่า

แต่พอฟ้าหญิงรับโทรศัพท์แล้วถึงได้รู้ว่า
คนที่แเบงค์นะ ก็ที่แเบงค์จริงๆนะ

ไม่เชื่อเปิดกระเป๋าตังค์
แล้วหยิบแเบงค์มาดูสิ

ถ้ารักท่านก็ส่งไปเรื่อยๆนะ

จุดเริ่มต้น

พ.ศ. 2537

- ◆ รพ.สรรพสิทธิประสงค์ จ.อุบลราชธานี
ขอทุน สวรส. สร้างทีมวิจัย
- ◆ หน่วยระบาดวิทยาคลินิก คณะแพทย์ ม.ขอนแก่น
ร่วมกับโรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) 3 แห่ง
→ รพศ.ขอนแก่น, โคราช, อุบล
ขอทุน สวรส. สร้างทีมวิจัย
เพื่อพัฒนาโรงเรียนแพทย์สมทบ
- ◆ **แต่ไม่ผ่าน**

พ.ศ. 2538

- ◆ สวรรศ. เห็นชอบ “โครงการพัฒนา รพศ.”
แต่ให้ปรับวัตถุประสงค์หลัก
เป็นการแก้ปัญหาของพื้นที่
และให้การสร้างทีมอยู่ภายใต้

รพศ. = โรงพยาบาลศูนย์

พ.ศ. 2539

- ◆ ในระยะเวลาต่อมา
สวรส. ขยายแผนงานวิจัยพื้นที่
ให้มหาวิทยาลัยในภูมิภาค
มาช่วยพัฒนาทีมพื้นที่
วัตถุประสงค์หลักคือ
 - ☞ ให้ทีมพื้นที่แก้ปัญหาพื้นที่
 - ☞ โดยใช้วิจัยเป็นเครื่องมือ

ศาส. มาเจรจากับรองอธิการบดี ม.ขอนแก่น
ทำความเข้าใจร่วมกัน
และสรรหา ผอ.โครงการ
ผอ. ขอทีม CEU มาช่วย
เกิดเป็นโครงการ นางสาววิพา (นสวพ.)
ชื่อเต็ม “หน่วยสนับสนุนการวิจัยในพื้นที่”

CEU = หน่วยระดับวิทยาคณิศ

มีพิธีกรรมลงนามร่วมกันอย่างเป็นทางการ ณ โรงแรมໂມ໊ຍະ ຈ.ขอนแก่น ระหว่าง

1. กระทรวงสาธารณสุข
รองปลัดฯ และ ผอ.ก. รพศ. 3 แห่ง
2. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองอธิการบดี
3. ศจ.นพ.ประเวศ วะสี
เป็นพยาน

การดำเนินงาน

โครงการ รพศ. 3 แห่ง

1. ทาบทามแกนหลักมารับการอบรมระยะสั้น (4 เดือน)
รพศ.สรรพสิทธิประสงค์ - นพ.วิศิษฐ์
รพศ.ขอนแก่น - นพ.สุรัชัย
รพศ.โคราช - นพ.ปริญญา
2. หาผู้บริหารมาร่วมทีม
เชิญ นพ.วีระพันธ์ สุพรรณไชยมาตย์
รอง ผอ.ก.รพ.ขอนแก่น

3. จัดเวทีวิจัย

เชิญ ผอ.ก. รพศ. มาผลักดันเป็นประธาน

เชิญอาจารย์ ม.ขอนแก่น มาเป็นที่ปรึกษา

จากคณะในศูนย์วิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้แก่

- คณะแพทย พยาบาล สาธารณสุข เภสัช ทันต เทคนิค

จากคณะอื่นๆ ได้แก่

- คณะมนุษย/สังคม, วิศวกรรม, เกษตร, ศึกษาศาสตร์

เวทีมี 3 ระยะ

Upstream = เวทีพัฒนาโครงการ

Midstream = เวทีติดตาม

Downstream = เวทีนำเสนอผล

โครงการนางสาววิภา (นสวพ.)

1. ทำหนังสือเชิญชวนให้ส่ง Concept Paper

ไปยัง สสจ., รพท., รพช., สสอ.

2. ทีมงานพิจารณาคัดเลือก Concept Paper

3. จัดเวทีวิจัย

เชิญ ผู้บริหารของพื้นที่นั้นๆ มาร่วมเวที

เชิญ อาจารย์ ม.ขอนแก่น เป็นที่ปรึกษา

เชิญ ผู้ทรงคุณวุฒิจาก กสธ. และมหาวิทยาลัยอื่น

มาเป็นผู้วิพากษ์และรับทราบ

ต่อมา แผนงานวิจัยพื้นที่ให้ขยายวง

เชิญผู้เข้าร่วมไม่ใช่เฉพาะคน health

จึงเชิญทั้งจากมหาดไทย อบต.

ศึกษา, เกษตร, ชาวบ้าน, หมอสมุนไพร, NGO

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เชิญเข้ามาในเวที

1. ศจ.นพ.จรัส สุวรรณเวลา
2. ศจ.ดร.เสน่ห์ จามริก
3. นพ.ณรงค์ศักดิ์ อังคะสุวะพลา รองปลัด กสธ.
4. รศ.นพ.สุวัฒน์ จริยเลิศศักดิ์ ม.เชียงใหม่
5. รศ.นพ.วีระศักดิ์ จงสู่วิวัฒน์วงศ์ ม.สงขลานครินทร์

ประสานกับ สกว. และ สวทช.

เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันในพื้นที่

โดยร่วมกับ

♦ ศจ.ดร.ปิยวัฒน์ บุญหลง สกว. เชียงใหม่

♦ รศ.ดร.สุจินต์ สิมารักษ์ สวทช. อีสาน

ข้อดีของการจัดเวที (1)

1. การมาพบกันอย่างสม่ำเสมอ
ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน
2. นักวิจัยมีโอกาสพบที่ปรึกษา
(แม้ว่าจะมีงบให้ไปพบกัน
แต่ก็ไม่มี การพบกัน ถ้าไม่จัดเวที)

ข้อดีของการวัดเวท (2)

3. เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ขึ้น

นักวิจัยได้มีโอกาสชี้แจง

ที่ปรึกษามีโอกาสทำความเข้าใจ

ทุกฝ่ายได้เรียน รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษา

4. แยกความสามารถที่ปรึกษาจากนักวิจัยได้

ข้อดีของการวัดเวท (3)

5. ได้มารู้จักกัน เกิดความเป็นเพื่อนกัน

ร่วมกันทำงานอื่นๆ กันต่อไป

6. เวทเสนอ Proposal เหมือน INCLEN

ช่วยให้โครงการมีความชัดเจน

INCLEN = International Clinical Epidemiology Network

ข้อเสียของการจัดเวที

1. ใช้เวลา
2. ต้องใช้งบประมาณ
3. เกิดความขัดแย้งจาก

นักวิจัยที่.....

ที่ปรึกษาที่.....

⇒ การเขียนรายงาน

1. เป็นเรื่องยากมากๆ
2. ใช้เวลานาน
3. โอกาสเขียนสำเร็จต่ำมาก
4. ควรเขียนเป็นแบบบทความส่งตีพิมพ์
ไม่ควรเขียนเป็นเล่มหนาๆ

ผลที่เกิดขึ้น

1. ได้โครงการวิจัยที่มีคุณภาพ
2. ได้นักวิจัยที่มีความรู้ด้านวิจัย
มีใจแค่ทำโครงการเสร็จ
3. ยกระดับจากนักวิจัยเป็นที่ปรึกษา
ต่อมาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

4. เกิด Critical Mass (ทีมวิจัย)

ขึ้นในหลายหน่วยงาน เช่น

รพศ. ทั้ง 3 แห่ง (ขอนแก่น อุบล โคราช)

รพ.ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์

5. แต่ละทีมจัดการอบรมในหน่วยงานตนเอง

โดยใช้งบประมาณของตนเอง

6. เกิดการรวมตัวของทีมอีสานใต้

มาจัดเวทีประชุมวิชาการประจำปีร่วมกัน

ปีนี้จัดเป็นครั้งที่ 6 วันที่ 18-19 มี.ค. 53

7. ผลงานได้รับรางวัลดีเด่นและยอดเยี่ยม

ในการประชุมวิชาการกระทรวงสาธารณสุข

8. ขยายผลไปยังวงการสาขาต่างๆ

ของนักวิจัย เช่น ศัลยศาสตร์

นักวิจัย โครงการ รพศ. (บางส่วน)

รพศ. 3 แห่ง

- นพ.วิศิษฐ์ สงวนวงศ์วาน
- นพ.ปริญญา สันติชาติงาม
- นพ.สุรชัย สราญฤทธิชัย

รพ.สรรพสิทธิ

รพ.โคราช

รพ.ขอนแก่น

รพศ. ส่วนขยาย

- นพ.บรรจง ครอบบัวบาน
- พญ.พัชรี ยิ้มรัตนนท์
- นพ.วินัย อึ้งพินิจพงศ์

รพ.ชัยภูมิ

รพ.บุรีรัมย์

รพ.สุรินทร์

นักวิจัย นสวพ. (บางส่วน)

- นพ.สุวรรณชัย วัฒนายิ่งเจริญชัย รพ.พล
- นพ.อภิสิทธิ์ ชำรงวารางกูล รพ.อุบลรัตน์
- นพ.โชคชัย มานะชูระ รพ.จักราช
- นพ.สมยศ ศรีจารนัย รพ.เขาวง
- นพ.วัชระ เอี้ยวรัมย์กูล รพ.พนมไพร
- คุณทรงศิกา จำปาศรี รพ.สิรินธร
- นายแมน ปุโรทกานนท์ NGO
- นายอดิเรก เร่งมานะวงศ์ สอ. จ.ชัยภูมิ
- นายสุพัฒน์ สมจิตรกูล รพ.ปลาปาก

บทเรียนจากงานนี้

1. การสร้างคน สร้างทีม สร้างเครือข่าย

มีความสำคัญมากถือเป็น

Unfinished agenda

2. ให้เครือข่ายมาทำหน้าที่สร้างคนรุ่นใหม่ๆ

ต่อไป แทนเราได้

งานนี้สำเร็จหรือยัง

1. ผลงานนำไปใช้ประโยชน์ได้ส่วนหนึ่ง
2. ผลงานนำมาร่วมกันผลักดัน
เป็นนโยบายได้หรือยัง ยังไม่ได้

ความสำเร็จขั้นสุดท้ายที่ต้องการคืออะไร ?

(What is Final Goal ?)

ประชาชนมีสุขภาพที่ดี

ปัจจัยที่ทำให้เกิดทีม

1. เลือกคนที่มีศักยภาพมาเป็น Leader
จึงจะเกิดทีมขึ้นมาได้
2. การจัดเวทีพบปะกันอย่างสม่ำเสมอ
3. ความเป็นเพื่อน
4. การทำงานอย่างสม่ำเสมอ

ผลกระทบในระยะยาว

1. เกิดรูปแบบการทำงานวิจัย
2. ทีมงานต่างๆ เกิดแนวทางในการทำงาน
3. งานวิจัยด้านอื่นๆ สามารถนำไปใช้ได้
4. ประเทศชาติเจริญ เป็นตัวของตัวเอง
มีได้พึงผลวิจัยจากต่างชาติ

FINALLY

จากจุดเริ่มต้นที่ สวรรศ.

ที่มีแนวคิดอันยาวไกล

ในแผนงานวิจัยพื้นที่

งานนี้จึงเกิดขึ้นมาได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

เกรดส่งท้าย

งานนี้ สร้าง คทค

สร้าง คนไทยครับ

